

Boden-ANAN

medlemsblad för

Boden
Öberluleå
Forskar Förening

Nr 4

Pris 30:-

Årgång 21

Oktober 2012

Annonser från NSD 31 maj 1950

BJÖRKNASPARKEN

I KVÄLL KL. 20.00—24.00

BERTLINS ORKESTER

— en av Norrbottens bästa orkestrar —

DANSMUSIK! — JAZZKONSERT!

PARKSTYRELSEN.

REGNKAPPOR av plast

BARN, med hätta, färger:
röd, grön och blå, finns i
storl. fr.

2 år kr. 10:— till

12 år kr. 15:25

GOSS, med sydväst, färger:
olivgrön och svart, finns i
storl. fr.

2 år kr. 10:— till

12 år kr. 15:25

DAM, med hätta, finns i ett
flertal färger.
kr. 16:50.

Konkurrens
VARUHUSET

BODEN TEL 1850 voxel

Innehåll

- s.2 Föreningsinformation
Ordförande har ordet
- s.3 Från kulturarvsdagen,
Julkappstips, Med-
lemsmöte, Besöksstati-
stik, Artikelförfattare
borttappad, Öppet hus
med varm glögg
- s.4 Lule älvs forsar ger
idag elkraft. Förr var
de hinder för järnmal-
men
- s.7 Kräfta
- s.8 Kulturarvsdagen
- s.9 Brev från N. K.
Mannberg
- s.10 Från bilens början,
Dråp
- s.11 Vittjärv-Sundqvist,
- s.12 Lotterivinst
- s.13 John Dugges antavla
Eila Fredriksson
- s.14 Mamma, Den lilla
husläkaren på landet
- s.15 Nya medlemmar,
Adressändringar,
Grattis, Tack, Jultra-
dition, God Jul
- s.16 Fler julkappstips

Bilagor: Två korsord

Styrelse och övriga funktionärer för Boden Överluleå ForskarFörening

*medlem i Sveriges Släktforskarförbund

Föreningens adress: Boden Överluleå ForskarFörening Idrottsgatan 2 D, 961 64 BODEN

Plusgiro: 1 57 58 – 6. **Hemsida:** www.bodenforskare.se

Tel till Råbäcksgården: 0921 - 504 13. **Ny e-postadress:** bodensforskarforening@hotmail.se

Ordförande	Björn Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: bjorn.fredriksson@egonet.se			
Sekreterare	Berit Andersson	Vargvägen 13	961 68	Boden	tel 0921 - 163 58
Kassör	Anne-Britt Brunnström	Salladsvägen 11	961 47	Boden	tel 0921 - 723 28
Ledamot	Lars Berg	Kusön 228	961 98	Boden	tel 0921 - 501 39
Ledamot	Niklas Nyström	Kallkällvägen 14	961 96	Boden	tel 0921 - 644 49
Styrelsesuppleanter	Kristina Hagberg	Degerbäckens By 75	961 95	Boden	tel 0921 - 611 14
	Rolf Stenlund	Drottninggatan 34 B	961 76	Boden	tel 0921 - 526 75
Valberedning	Anna-Maria Persson	Karetvägen 24	961 42	Boden	tel 0921 - 533 33
	Stig Gustafsson	Rädisvägen 11	961 47	Boden	tel 0921 - 723 63
	Kåre Andersson	Alträsk 62	961 95	Boden	tel 0921 - 48 11 17
Revisorer	Carl-Lennart Persson	Karetvägen 24	961 42	Boden	tel 0921 - 533 33
	Anna Wedén	Strandplan 21	961 34	Boden	tel 070 - 341 30 31
Revisorsuppleanter	Catharina Källström	Drottninggatan 16 B	961 35	Boden	tel 0921 - 102 63
	Rickard Pahlsson	Santasaari 23	953 95	Nikkala	tel 0922 - 230 13
Redaktör för medlemsbladet:	Eila Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: eila.fredriksson@egonet.se			
Bildansvarig	Göte Sundberg	Pilotvägen 7	961 39	Boden	tel 0921 - 161 42
Webmaster	Harry Berggren	Kvarngatan 1 B	961 34	Boden	tel 0921 - 157 29

MEDLEMSAVGIFT, KODKORT och NYCKEL

Medlemsavgiften för år 2012 är 150 kronor.

Kodkort till ytterdörren och nyckel till kammaren finns att köpa i Råbäcksgården. Kodkort kostar 50 kronor och nyckel 120 kronor. För att köpa dessa fordras att du är medlem i föreningen. Kortet ger tillträde till lokalerna från kl. 07.00 till kl. 21.00 alla dagar i veckan. Nyckeln ger tillträde till kammaren, där vi förvarar våra samlingar.

Ta kontakt med någon i styrelsen om du är intresserad.

ADRESSÄNDRING

Om du ändrat adress, var vänlig meddela föreningen din nya på e-post: bodensforskarforening@hotmail.se eller tel 0921-653 15. **Vi får inte adressändringar från något register.**

PLANERAD UTGIVNING

Boden-ANAN planeras komma ut:
vecka 8 - manusstopp 3 februari 2013
vecka 18 - manusstopp 14 april 2013

Ordförande har ordet

Den regniga sommaren har gått över till en ännu blötare höst, med på gränsen till översvämning av strandpromenaden vid Kvarnängen i Boden!

Kulturarvsdagen, med temat "Under ytan" genomfördes med stor spännvidd! Kyrkogårdsvandring, film, bildspel, bärgade föremål och en fin skärmutställning, som min fru Eila komponerat. Populärt var att gissa "fiskens" vikt, en station som Ingrid och Kåre Andersson förtjänstfullt skötte om. Varmt tack till dem, Rolf Stenlund, Ulla Wikman, Stig Gustafsson och Eila Fredriksson för en bra genomförd Kulturarvsdag.

Elever från Björknäs gymnasieskola, 3:e årsklassen SPS 10, är tisdagar och torsdagar i Råbäcksgården, där de får lära sig grunderna i släktforskning. Hitintills har de varit så engagerade så att de ibland har missat tiden till nästa lektion!

Den 10 oktober besökte Boden Kungsbron Rotaryclub oss i Råbäcksgården och fick information om vilka släktforskar-möjligheter som är tillgängliga i detta hus.

Som vanligt pågår grundkurser dag- och kvällstid. En nyhet

är att både SVAR och Arkiv Digital har ett 10-veckors abonnemang, kopplat till kursledaren, för avsevärt reducerat pris. För närvarande 150:- Jag har pratat med ägarna till Arkiv Digital för att få dem att komma till Boden och marknadsföra sig, visa finesser med programmet och hur man effektivast källhänvisar.

Årets sista föreningsmöte står för dörren! Ett antal beslut har vi att fatta, medlemsavgiften för nästa år, deltagande på riksstämman och verksamhetsplan m.m. Vi har i ett antal år haft ett gratis besökslotteri på våra medlemsmöten och på sista mötet för året är vinsten nästa års medlemsavgift!. Ett annat besökslotteri, som vi startade 1994 när vi fick tillträde till Råbäcksgården, var att dela ut två trisslotter till jämna tusentalet besökare som skrev in sig i vår Gästbok. Det har fungerat förhållandevis bra, till dags dato har över 64 000 besökare skrivit in sig. Årets besöksantal redovisar vi till biblioteket så att det räknas in i deras besöksstatistik, eftersom lokalerna tillhör dem.

Varmt välkomna till årets sista möte, öppet hus, och i övrigt till forskarlokalens alla resurser. Till sist vill jag önska alla en riktigt God Jul och ett Gott Nytt År!

Björnvål

Mårta Pettersson, Ingrid Andersson, Harry Berggren och Kåre A.

Från Kulturarvsdagen

Ingrid och Kåre Andersson skötte om den blå tunnan med "fisk". Gissningarna var mellan 0,960 kg och 11,5 kg. Den rätta vikten var 0,683 kg. och det blev Niklas Nyström som vann med sina 0,960 kg och fick boken "Boden från station till garnison" i pris. Det var 31 personer som fiskade!

Julkappstips

Beredskapsdagbok 1939 - 1945	120:-
Boden från forntid till nutid	150:-
Boden, Fästningen, Garnisonen, Samhället	150:-
Boden, Skidans gamla huvudstad i norr	40:-
Boken om Kallax by	100:-
Boken om Svartbjörnsbyn under 600 år	220:-
Boken om Svartbyn, Byakistan berättar	275:-
Buddbyn genom fyra sekler	85:-
Bygdeanteckningar kring Brobyn & Vibbyn	120:-
Byggnader på kulturområdet i Boden	75:-
Fyra byar i Lule älvdal	150:-
Gransjö	120:-
Heden - Har det hänt nå't i byn?	400:-
I krigets spår 1809 - 2009	285:-
Jakter i Luledalens skogar	120:-
Jämtön, Ön på fastlandet	300:-
Krönika över släkten Thingvall	250:-
Månskensharen och ballongälgen	120:-
Skatemark förr och nu	150:-
Skidan i norr och försvaret	50:-
Skidan, på längden och tvären	40:-
Skidspåret från byn	25:-
Smedsbyn, Minnen från en by	200:-
Svartbäcken från år 1827 till nutid	150:-
Svea Hovrätts utredning 1685	30:-
"Sån't var livet" i Bodens fästning ...	250:-
Tillbakablickar i Sikenäs	300:-
Unbyn, en återblick	175:-
Vittjärn, En by i förvandling	100:-
Bodenbilder (mappar)	från 70:- - 100:-

Medlemsmöte

Söndag 11 november kl 14.00
i Almska skolan

Föredragshållare:
Garnisonspastor Helge Stålnacke
berättar om sina uppdrag i
Afghanistan

På dagordningen:
Medlemsresa 2013
Medlemsavgift 2013
Verksamhetsplan 2013
Stämma i Köping 2013

Besökslotteri!

Kaffe!

Välkomna!

Besöksstatistik

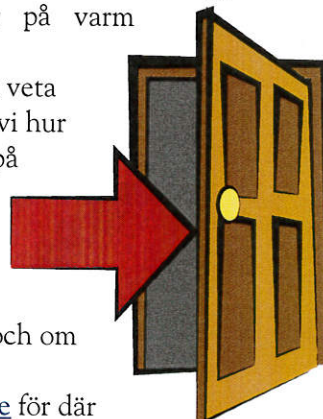
Den 29 augusti blev vår anställda Carina Schylander BÖFF:s 64 000:de besökaren som skrivit in sig i vår gästbok. Som tack för detta så får hon en penninglott och så får vi hoppas att "Lyckans gudinna" är med henne.

Artikelförfattare borttappad!

I förra numret av Boden-ANAN så ramlade författarens namn bort när det gällde artikeln om Gezelius på sidan 6. Artikelförfattarens namn skall vara Eilert Gezelius.

Öppet hus med varm glögg

Lördagen den 15 december kl 10 - 16 och söndagen den 16 december kl 11 - 16, håller BÖFF öppet hus i forskarlokalen. Vi bjuder på varm glögg och pepparkakor! Om du är intresserad av att veta något om dina rötter, visar vi hur man gör detta! Passa även på att inhandla en bok i julkapp. Vi har ett stort antal att välja mellan! I vänstra spalten ser Ni ett axplock av vad utbudet är och om Ni går in på hemsidan: <http://www.bodenforskare.se> för där finns det ännu mer att välja på!

Välkomna!

Foto: Eila Fredriksson

Lule älvs forsar ger idag elkraft. Förr var de hinder för järnmalmen

av Eilert Gezelius

Engelska kanalen, idag halvt igenväxt var ett av 1800-talets största industriprojekt i Norrbotten. Vårt läns rika förekomst av järnmalm var kända redan under 1600-talet. 1654 när Abraham Momma genomförde sin Norrbottensresa sägs det att han upptäckte malmfälten i och omkring Gällivare. Sedan skulle det gå 50 år till innan vi är framme vid 1704 års "Bergmästarrelation" innan Gällivare för första gången nämns officiellt och kallas då för Illuware.

Genast utbröt en strid om vem som egentligen upptäckt den här fyndigheten först, självklart mot bakgrund till den belöning på 100 daler silvermynt som skulle betalas ut. Bröderna Johan Andersson från Degersletet och Per Andersson från Prästholm var de två som gjorde anspråk på belöningen. Bergmästare Sadelin genomförde en hel del efterforskningar för att bringa klarhet i ärendet. Han fastställde att Per Andersson skulle utses till fyndighetens upptäckt. Men han fick aldrig uppleva den ynnesten då han avled 1727. Efter ytterligare en mängd turer beslutades 1751 att Per Anderssons dåvarande 60-åriga söner Anders Persson i Prästholm och Jöns Persson i Orrbyn postumt skulle motta var sina silverbägare som bevis för sin fars verk, men några 100 daler i silvermynt betalades aldrig ut.

1798 kliver bergsrådet Samuel Gustav Hermelin in på den norrbottniska industriscenen. Det skulle bara ta några år innan han anlagt ett tiotal järnbruk vid kustlandet för att kunna förädla den järnmalm som bröts i Gällivare. Störst av dessa anläggningar var Selets bruk i Aleån. Transportproblemen var stora och det tog framför allt lång tid. Järnmalmen forslades mot de "Hermelinska" järnbruken med ömsom renforor, båt eller hästtransporter. Oftast behövdes alla tre transportsätten för att malmen skulle nå fram till bruken.

Under första hälften av 1800-talet var dessa omständiga transportsätt under omfattande utredningar och debatter. Tanken väcktes tidigt, att man skulle bygga kanalsystem förbi de strida forsarna vid Edefors och Heden för att kunna utnyttja älven som transportled. Men efter 1808-1809 års krig hamnade Hermelin i ekonomiska svårigheter så den stora pådrivaren av ett kanalbygge försvann därigenom.

1825 var spörsmålet uppe om att bygga en permanent järnväg för att skapa en kommunikationsled direkt från rikedomarna i Gällivare till förädlingsplatserna vid kustbandet. Men det ansågs då vara en alltför dyr investering för att någon skulle våga sig på projektet. 1834 berättar J Engström i sin reseskildring att en kanalväg förbi forsarna i Lule älv skulle ge en utomordentlig transportled både för persontrafik och för att transportera malm ned till kusten.

Under tiden fortsatte gruvbrytningen i Gällivare där flera olika bolagskonstruktioner bildades och var huvudintressenter. 1855 köptes Gällivareverken upp av ett bolag där det mest fanns norska intressen. Dessa nya ägare insåg snabbt att den ditintills dåliga avkastningen för järnmalm berodde uteslutande på för långsam och dyr transportväg. 1860 ombildades bolaget till "The Gellivare Company Limited" med i huvudsak engelskt kapital bakom sig. Två år senare är frågan på nytt aktuell med att bygga kanaler förbi Lule älvs forsar. 1863 beviljar Riksdagen 852 000 riksdaler till det bolag som åtog sig att kanalisera Luleå älv. För att bidraget skulle utgå ingick även en järnvägsförbindelse mellan Gällivare och Norrviken norr Edefors där sedan malmen skulle omlastas för båttrafik längs älven. Det engelska bolaget som nu ägde gruvdriften i Gällivare nappade på erbjudandet och skrev kontrakt med Svenska staten att kanalen skulle stå färdig 1867.

Kanalarbetena skulle ledas av majoren vid Väg- och Vattenbyggnadskåren, Robert Schough barnfödd i Falun 1832. Kanalerna förbi forsarna skulle byggas efter en helt ny metod som Robert Schough fick åka till Ostpreussen för att studera. Där hade man byggt en helt ny kanal i Elbing-Oberlândsher där principen var "sluttande plan" med ett minimum av slussar, vilket skulle förbilliga hela satsningen. När Robert Schough kom hem beräknade han den totala kostnaden för projektet till 1 278 500 riksdaler varav staten skulle vara garant för 852 000 riksdaler.

Den 1 november 1864 inleddes arbetena vid Hedensforsarna genom sprängning av berggrunden där det behövdes. Vid jultid samma år inleddes jordschaktning, som självfallet gjordes för hand. Vid Råbäcken och Edefors igångsattes arbetet våren 1865.

I Heden uppfördes två stora baracker och en timrad kasernliknande byggnad. I barackerna rymdes 190 arbetare och i timringen 250. Förutom detta byggdes två smedjor, en kolbod och två materialbodar samt en slussvaktarbostad vid Laforsudden. Totalt trängdes 831 man om utrymmet i dessa byggnader. Våren 1865 när byggnationen kom igång i Råbäcken uppfördes lokaler för totalt 144 arbetare, som mest i Råbäcken var arbetsstyrkan uppe i 395 man. I april månad 1865 inleddes arbetena vid Edefors, där uppfördes också baracker för arbetsstyrkan som var 210 man. Sammanlagt arbetade 1 486 man med kanalbygget på dessa tre platser under första året.

Fotots ägare: Eilert Gezelius

Disponentbostaden 1920, senare Edefors Turisthotell

Med facit i hand kan vi konstatera att det engelska bolaget missuppfattat sin roll i det hela. Eller också blev man förd bakom ljuset av den svenske mäklaren i London. Bland annat verkar man inte haft vetskapen om att en järnväg ingick i projektet, de hade även tolkat det som att hela projektet var statsfinansierat fullt ut när det i själva verket bara var ett bidrag man erhöill.

Pontus Kleman var en svensk mäklare bosatt i London. Han hade aktier i gruvbrytningen och förskönade nog bilden en hel del för de engelska finansierarna om bolagets enorma rikedomar. Utan Klemans inblandning hade nog aldrig engelsmännen så lätt nappat på kroken. Allt nog, arbetena var nu i full gång. Hela idén byggde på att malmpråmar skulle lastas

i Norrviken dit malmen kommit per järnväg. Kanalen skulle göra det möjligt att passera Edeforsarna och sedan fortsätta nedströms till Laforsudden utanför Heden. Där skulle pråmen in i en sluss eftersom vattnet i kanalen låg lägre än älvsytan. När vattenytan i slussen nått kanalens nivå kunde pråmen fortsätta nedströms. Kanalens bredd skulle vara 20 cm bredare än de pråmar man skulle använda. I höjd med Hedsvedjan grävdes en mötesplats för att lastade och tomma pråmar på väg åt andra hållet skulle kunna mötas. När pråmen sedan nådde Råbäcken efter 8,6 km skulle det i botten på kanalen finnas en anordning där pråmen hakades fast. Därefter skulle den dras på räls upp för en liten sluttning och sedan få en cirka 500 meter lång nedförslut innan den nådde älven igen. Ett stort skovelhjul var ämnat för att driva den här hissanordningen. Tanken var nämligen att det vatten som släpptes in i kanalen vid Laforsudden skulle via en kulvert i det lutande planet nå ned till Råbäcken och på så sätt ge den kraft som behövdes. Vidare var tanken att den pråm som åkte genom kanalen med sin last samtidigt via en wire skulle dra upp den tomma pråmen i ett parallellt spår. Hur det här skulle fungerat i verkligheten är det ingen som vet. För så långt kom aldrig projektet. Höjdskillnaden det handlade om från kanalens början vid Laforsudden till slutet vid Skataforsen var 19 meter, den totala längden skulle bli 8½ km, när arbetena avslutades var man klar med 7,6 km. Det var med andra ord inte långt kvar från idé till verklighet.

LIKVIDITETSBEKYMMER

Gällivarebolagets likviditet hamnade snart i trångmål, som till viss del berodde på de svenska säljarna Pontus Kleman och Victor Kjellberg. De hade använt bolagets aktier för egna spekulationer på Londonbörsen. På grund av detta gick inte aktierna att säljas och detta begränsade bolagets likviditet. Det här kom att drabba kanalbyggarna som fick sina löner mycket oregelbundet, det gjorde i sin tur att de satt sig i skuld till lokala köpmän för att kunna överleva. Köpmännen började i sin tur att kräva in arbetarnas skulder och vägrade ny kredit så länge de gamla var oreglerade. Det här blev ett ekorrhjul som gjorde att ovänskap bröt ut mellan ortsbefolkning och kanalarbetare, som snabbt fick rykte om sig att vara opålitliga. Irritationen växte för varje vecka som gick och snart behövdes bara en utlösande faktor innan något drastiskt skulle ske.

EDEFORSUPPRORET

Det skedde också vid den årligen återkommande sommarmarknaden i Edefors. Där hade handelsmän från hela älvdalen samt alla kringresande knallar samlat sig för att sälja sina varor. Man skall också komma ihåg att dessa kanalbyggare mer eller mindre hölls isolerade från ortsbefolkningen i sina överfyllda

baracker. När de som ett avbrott i det hårda arbetet besökte marknaden hamnade de snart i handgemäng med både ortsbefolkning och handelsmän. På andra marknadsdagen bröt det lös. Allt började med ett knytnävsslagsmål bakom handlare Rutbergs marknadsstånd. Det urartade så att kanalbyggarna började kasta sten och riva ned väggarna på marknadsståndet i ilskan över det överflöd de såg och att ortsbefolkningen betraktade dem med ovilja. Rutberg försökte freda sina varor och snart fördes ilskan ut över honom. De överste honom med hugg och slag när han försökte lugna ned alla upprörda känslor. För en kort stund verkade han ha lyckats men snart gick de till attack igen. De angrep på nytt hans marknadsstånd där även Rutbergs hustru och en gesäll fanns. Rutberg som var beväpnad drog sitt vapen och sköt ett skott i luften för att skingra hopen med kanalarbetare. När Rutberg sänkte sitt vapen och gick fram mot arbetarna för att få dem att besinna sig gick de till förnyad attack med stenar och träpåkar. Ingen av de andra handelsmännen vågade sig fram för att hjälpa Rutberg, rädda som de var för sitt eget skinn och varor. Efter några minuter lyckades Rutberg blodig och sönderslagen göra sig fri från sina angripare och sprang för sitt liv för att inte bli ihjälslagen.

Ortsbefolkningen började nu resa sig emot de illa ansedda kanalarbetarna och angrep deras baracker med stenkastning. Det här gjorde inte stämningen bättre i marknadsområdet, snarare tvärt om. Under natten som följde skedde flera stölder ur marknadsstånden och okvädningsord skreks från bägge sidor. Hela dagen efter fortsatte det med stenkastning, hotelser, slagsmål med både påkar och spadar. Kronolänsman Jacobsson hade inte mycket att sätta emot de upprörda arbetarna, som nu lät sin ilska över uteblivna löner gå ut över ortsbefolkning och marknadsbesökare.

På marknadens tredje dag samlades berusade kanalarbetare och nu hette det att de skulle slå ihjäl varenda en som kom i deras väg. Med verktyg, stenar och påkar gick de lös på marknadsbesökarna, som försökte ta sig undan. Stämningen lgnade ned sig något ut mot eftermiddagen och arbetarna drog sig tillbaka till sina baracker. Nu hade dock ortsbefolkningen på allvar börjat tröttna på deras framfart. Så när de passerade deras baracker kunde de inte hålla sig i styr utan började kasta sten in genom fönstren, en del stenar träffade arbetarna illa så blodvite uppstod. Det här tände gnistan på nytt. Kanalarbetarna rusade ut med alla tillhyggen de kunde hitta och under vilt vrål jagade de ortsbefolkningen under hugg och slag ända till nedre Edeforsen där en del helt enkelt kastades rakt ut i älven. Kronolänsman Jacobsson försökte ingripa men blev hotad till livet om han inte försvann. Men han hade varit förutseende redan dagen innan och larmat Norrbottens Fältjägarbatal som fanns på Pitholmen om hjälp. När kaoset var som värst anlände landsfiskalen i

Överluleå med biträde av löjtnant O F Lindvall med 50 man ur I 19 med ångbåt, och äntligen blev det lugnt igen. Tjugo arbetare anhölls på stående fot, tio av de värsta bråkstakarna häktades och fördes från platsen varav fem sedan dömdes till straffarbete med varierande längd. Bergman lämnade sedan en rapport om orsaken till upplöppet i Edefors, som endast kunde kväsa med militär trupp. Han skrev att de flesta som deltog i våldsamheterna nyligen anlant till orten. De var därmed främmande både för varandra och för ortsbefolkningen. Våldsamheterna hade sin grund i lättretlighet och egentligen inte av ondska mot någon viss person. Men ju mer brännvin som dracks på lönnkrogarna, desto hetare blev känslorna och bråken urartade, står det i rapporten.

Ångbåten Edefors (Turist) Fotots ägare: Eilert Gezelius

I september samma år blev det även oroligheter i Heden. Bybor och arbetare drabbade samman. Men nu var man snabbare på att kalla in militär trupp innan det hann urarta som i Edefors. Militären blev för säkerhets skull kvar både september och oktober månad och lugnet bestod.

I december 1865 fick Schouh meddelande om att pengarna var slut, men ännu hade han inte gett upp. Han bad moderbolaget om att få fortsätta arbetet i mindre omfattning med lägre arbetsstyrka. Bolaget gick med på detta och arbetsstyrkan minskades från 1486 till 618 man totalt på de två arbetsplatserna. Det gick dock inte längre, för bara någon månad senare upphörde alla utbetalningar till arbetarna och allt avstannade. Det engelska bolaget försökte ta upp förhandlingar med den svenska staten för att få ett nytt statsbidrag. Kanalen var färdig till 75 - 80 % och de ansåg det angeläget att fullfölja projektet. Men den svenska staten ansåg att man uppfyllt alla sina förpliktelser och brydde sig aldrig om att besvara bolagets önskemål. När pengar och proviant tog slut avbröts alla arbeten och Robert Schouh fick därmed aldrig se sin kanal färdigbyggd. Det engelska bolaget The Gellivare Company gick i konkurs 1867. De nya ägarna ville inte uppta kanalbygget på nytt utan valde i stället att satsa på järnvägsförbindelse. Engelska kanalen var ett stort betydande industriprojekt i Norrbotten under 1800-talets senare hälft. Att den

inte färdigställdes kan belastas både Pontus Kleman och Victor Kjellberg. Med förskönande utläggningar om hur stora rikedomar som fanns i Norrbotten lyckades de övertyga engelska finansiärer att satsa pengar i kanalprojektet. Engelsmännen å sin sida ansågs sig ha blivit lurade, då de trodde hela projektet var statsfinansierat från början till slut.

FAKTA

Robert Schough föddes i Falun 1832 och dog 1902
Den 14 oktober 1864 togs första spadtaget
1865 var arbetsstyrkan totalt 1 486 man
Edeforskanalen skulle bli 2,8 km lång
Heden till Råbäcken 8,5 km lång
456 000 kubikmeter jord och sten hade schaktats undan
Edefors turisthotell var chefsbostad för Robert Schough
1865 missväxtens år
1865 brann sågverken vid Harads, Svartlå och Heden.
Bränderna kan ha varit anlagda av missnöjda kanalarbetare
1888 invigdes malmbanan från Gällivare till Luleå
gäll i vare i det lappska namnet för malm i berget, det ledde senare till Ortsnamnen Gällivare och Malmberget.

Fotots ägare: Eilert Gezelius

Kräfta

Denna sjukdom, vilken innersta orsak man ej ännu känner, och mot vilken vi därför ej äga någon möjlighet att säkert skydda oss, är för närvarande mycket spridd i vårt land. Man beräknar, att årligen i Sverige mellan 5 - och 6 000 personer avlida i kräfta.

Sjukdomen är ej ärftlig, den överföres alltså lika litet som tuberkulosen under grossessen från modern till barnet. Däremot synes även vid denna sjukdom såsom vid tuberkulosen en viss ökad mottaglighet förefinnas inom vissa släkter. Barn till kräftsjuka föräldrar bära

alltså mera än någonsin hava uppmärksamheten på förändringar inom kroppen, som kunna stå i samband med en begynnande kräftsjukdom. De organ, som oftast angripas av kräfta, äro hos mannen tungan, magsäcken, tarmarna (ändtarmen), hos kvinnan bröstet och livmodern.

Några säkra bevis på, att sjukdomen är smittsam, förefinnes ej. Så länge vi icke med säkerhet veta, att kräfta ej smittar, är den, som bor samman med en kräftsjuk, skyldig att vidtaga vissa försiktighetsmått. Toaletsaker, bäddutensilier, bords- och köksattiralj, som användas av den sjuke, böra ej brukas av någon annan utan föregående mycket noggrann rengöring. Detsamma gäller om det rum, där den sjuke vårdats.

Den sjukliga förändringen består av en svulst, som har benägenhet att ständigt tillväxa. Snart yppar sig också avdöende och sönderfall av vissa delar av svulsten. Om denna sitter ytligt, ger den sig därför ofta till känna såsom ett oläkligt sår med en hård, upphöjd kant. Svulstens celler föras av lymfbanorna till de omgivande lymfkörtlarna, som ansvälla på grund av svulstmassa, som tillväxer i dem.

Sjukdomens symtom växla mycket alltefter dess säte i olika organ.

I hud och slemhinnor, särskilt på sådana ställen, som äro utsatta för nötning, uppträder en förhårdnad, som snart övergår till ett sår. I det kvinnliga bröstet bildas en förhårdnad. Vid magkräfta uppträda magbesvär (smärtor, uppstötningar, kräkningar).

Vid kräfta i livmodern märkas ofta till att börja med inga symtom, senare kunna inställa sig abnorma blödningar. Samtidigt med de lokala symtomen uppträder ofta en förgiftning av hela kroppen, utgående från svulsten. Den visar sig genom uppkomsten av allmän klenhet, blekhet av hud och slemhinnor och avmagring.

Av vikt är att minnas, att sjukdomen visst ej alltid giver sig till känna genom smärtor. Den börjar ofta synnerligen smygande.

Kräftsjukdomen *kan* botas. Med den nya, högt utvecklade operationstekniken, med radium- och röntgenbehandling har man vunnit mycket goda resultat. En förutsättning av högsta vikt är emellertid, att sjukdomen tidigt kommer till behandling, innan densamma hunnit sprida sig i kroppen. Härav inses faran av att uppsöka kvacksalvare vid skilda symtom, som kunna bero på kräfta. Den gynnsamma tidpunkten för en riktig behandling har härigenom i otaliga fall försumrats.

ur "Vårt hems läkarebok" år 1926

Kulturarvsdagen 9 september 2012

Kulturarvsdagen, som anordnas runt om i Europa varje år under september månad, ägde rum den 9 september.

Temat i år var "Under ytan". Syftet med detta evenemang är att skapa förståelse och intresse för kulturarv och kulturmiljöer. Riksantikvarieämbetet är samordnare för Kulturarvsdagen och stödjer arrangörerna på olika sätt.

Historien bär spår av människan sedan lång tid tillbaka, men alla spår är inte synliga, eftersom de av olika anledningar har dolts. Det finns spår under marken, under gravstenen, bakom Ortsnamn, bakom tapeter, bakom dörrar, under golv m.fl. ställen.

I Boden kunde man denna dag besöka Almska skolan. Arrangör var Boden Överluleå ForskarFörening, som fått i uppdrag av Bodens kommun att arrangera denna dag.

Kedjesmycke i brons, upphittat i Bodforsen

Eila Fredriksson hade sammanställt utställnings-skärmar med intressanta bilder på temat under ytan. Foton som visade Armasjärviolyckan, Titanicolyckan, Brotjänsfynden, Bodforsenfyndet, flottningen i älven och fiskande barn, interiörbilder från Rödbergsfortet och Radiobunkern, samt pengar som hittats bakom tapeter fanns även att beskåda. Sista bilderna slutade med "Vad finns bakom BÖFF:s dörr"?

Fynd som armédykare plockat upp från Luleälvens botten, stockankare, tand från grävmaskinen Marion och stolpskruv, fanns även att titta på. Dessutom visades fiskedrag och gamla tidningar som hittats under golv i gammalt hus i Vändträsk.

Besökarna fick även fiska i en blå tunna och gissa "fiskens" vikt. Medlemmen Niklas Nyström var den som gissade närmast.

Filmvisning för besökarna. Foto: Eila Fredriksson

Även två mycket intressanta filmer visades av Björn Fredriksson, "Med älven som centrum" som Överluleå församling bidrog med, samt "Laxfisket i Edefors" som Torbjörn Enberg lånat ut.

Styrelsemedlemmar och övriga medlemmar fanns på plats och kunde berätta om forskning och om bilderna på utställningsskärmar, för dem som besökte Almska skolan på Kulturarvsdagen, vilket var mycket uppskattat.

Vid lunchtid guidade Ulla Wikman besökare på kyrkogården vid kyrkan. Ulla, som under många år gjort gravstensinventering vid kyrkan samt på Lundagårds kyrkogård, berättade för besökarna om hur hon identifierat gravstenar och även gjort en liten släktutredning och noterat personers yrke och dödsorsak, där sådant var möjligt. Hon har också fotograferat de gravstenar hon identifierat.

Ulla har, på en speciell blankett för gravstensinventering, angett gravstens placering, material, skick och inskription. Hon har även noterat gravar med personer som har anknytning till varandra.

Hon berättade att kyrkogården invigdes den 17 juli 1831. Äldsta begravningsplatsen lär varit öster om kyrkan mot kyrkstugorna.

Ulla Wikman med besökare. Foto: Eila Fredriksson

De två första som begravdes i Överluleå församling var Nils 2 år och 6 mån, begravd 17 juli 1831, son till tillsynsman Johan Wallin i Svartbyn, samt Erik Persson, dräng, 36 år och 6 mån från Buddbyn, som avled i lungshot och begravdes 17 juli 1831.

Ullas gedigna dokumentation är värdefull för släktforskare och alla historiskt intresserade.

En minnesvärd dag, som även bjöd på underbart höstväder, för alla de personer som deltog i den av Boden Överluleå ForskarFörenings arrangerade Kulturhusdag i Boden.

Anna-Maria Persson

Å T T A N S V A X K A K A 2012

Lös ledorden och fyll i de sexbokstaviga orden medsols i vaxkakan.
Pil markerar respektive ords början.

- 1 Är guldbruna ögon
- 2 Försäkrar
- 3 Gulligast
- 4 Gör Commander Crowe helst
- 5 Omkringvandra
- 6 Lekman
- 7 Årstid
- 8 Vill Du inte ha i 7 ovan
- 9 Veckodag
- 10 Är äpplet och spiran
- 11 Ersättare
- 12 Ofta i medicinform
- 13 Killekort
- 14 Elefantbete
- 15 Bli kvar
- 16 Vokalrik frukt
- 17 Bra att ta på vid snö och blåst
- 18 Gör torr grusväg
- 19 Kan anses som fysisk fostran
- 20 Används på grusgång
- 21 Borgensman
- 22 Brukar sitta längst ned
- 23 En sådan kan Du ha på varje fot

Lycka till med lösandet önskar KA

Vågrätt:

- 1 A Injurie
- 1 G Avlång limpa
- 1 K Eländigt
- 2 A Betuttad
- 2 E Finns det gott om i norra Sverige
- 2 M Slummer
- 3 A Respekterad
- 3 G Tablett
- 3 K Full ...
- 4 D Djur
- 4 I Sovplats
- 5 A Är BÖFF:s logo ex. på
- 5 G Ansikte
- 5 K Signal
- 6 A Emils lillasyster
- 6 E Kan man ha till resan
- 6 M Pandoras ...
- 7 C Mer än några
- 7 J Slag
- 8 A Bärredskap tillsammans med icke
- 8 F Gjorde Oden och Balder
- 8 L Gudar
- 9 D Preposition
- 9 I Gles
- 10 A Är det svårt att göra i våningssängar
- 10 G Darrande träd
- 10 K ... fantastiska män i sina flygande maskiner
- 11 E Bekände
- 11 M Är Flygande Jakob
- 12 A Är Tor
- 12 J Flicknamn
- 13 A Har vi stor och liten
- 13 F Pustulosis Palmoplantaris
- 13 L Fågel
- 14 A Mår
- 14 G Sjungande familj
- 14 K Yra
- 15 D Existerat
- 15 I Fyrtaktig gångart hos islandshäst
- 16 A Knivbladen
- 16 G Fräter
- 16 K Kalasa
- 17 E Vacker sten
- 17 M Karess
- 18 A SOS
- 18 G Stund
- 18 K Gigantisk

Lodrätt:

- A 1 Jamaicansk musikform
- A 5 Likadant
- A 10 Har den som hastar
- A 16 Hon välkomnar tomten
- B 1 Munnens gångjärn
- B 8 Måste man julgran
- B 12 Kan skadad hud bli
- C 1 Virvlat
- C 5 Serveringsställe
- C 10 Huvudkläde
- C 16 Överlämnar
- D 3 Papegoja
- D 7 Kommer från radio
- D 12 Norrländsk bockstad
- E 1 Bokstaven C i släktforskning
- E 9 Förbjudet
- E 14 Gott till korv
- F 6 Testar yrke
- F 11 Björnhåla
- G 1 Sorgsna
- G 8 Känns på tungan
- G 13 Kan hänga löst
- H 1 Kasuarfågel
- H 5 Aprildam
- H 10 Grannlåt
- H 16 Bör man regelbundet
- I 1 Observant
- I 8 Osportslig åtgärd
- I 13 Är myran
- J 6 Slutar 31 december
- J 11 Spelpjäs
- K 1 Kan man göra med bössa
- K 9 Är smaragden
- K 14 Mårtens datum
- L 3 Oidentifierat flygande föremål
- L 7 Ungsbakat gott
- L 12 Grodde
- M 1 Fårprodukt
- M 5 Oljeväxt
- M 10 Klurig
- M 16 Tappade Askungen
- N 1 Scenbild
- N 8 Bör man skägget
- N 13 Fraktar speditörer
- O 1 Är alla goda ting
- O 5 Hjuldel
- O 10 Kota
- O 16 Överluleå kyrkas byggmästare

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															
16															
17															
18															

Korsordskonstruktör: Eila Fredriksson (Rune Adolfsson)

Lösningarna skall vara insända senast 31 januari 2013 till:

Inger Enberg Prinsgatan 1, 961 61 Boden

1:a pris 1 st penninglott

2:a pris 1 st Sverigelott

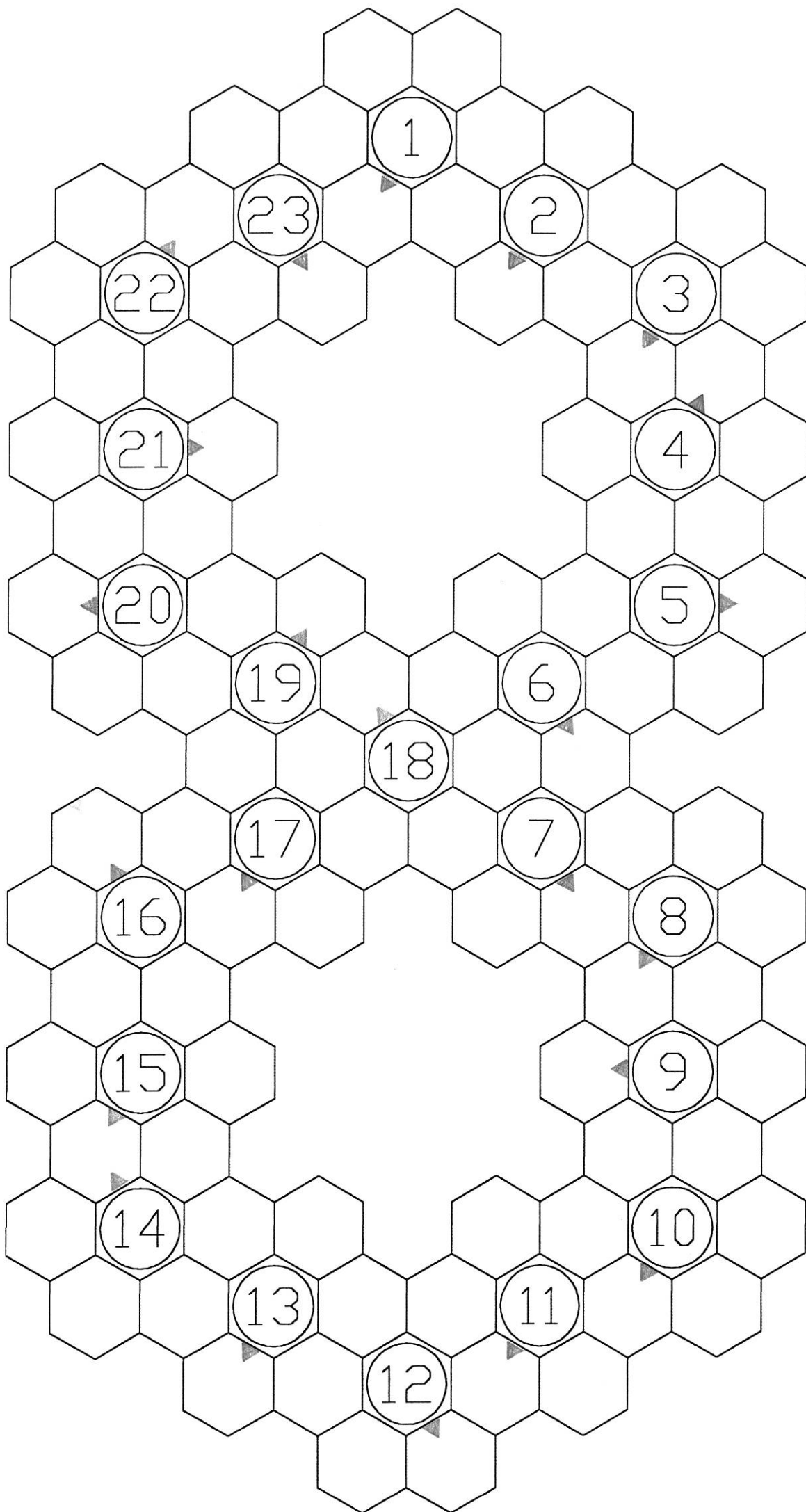
3:e pris 1 st Sverigelott

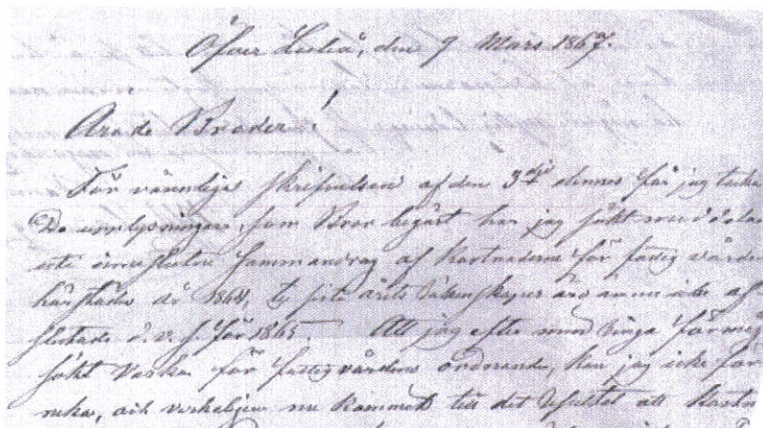
Likadana priser på baksidans korsord!

Namn: .....

Adress: .....

Postadress: .....

Brev från N. K. Mannberg

I en mapp med äldre osorterade brev m.m. fann jag ett som Fattigvårdsstyrelsens ordförande i Överluleå kommun N. K. Mannberg år 1867 skrev till Fattigvårdsstyrelsens ordförande i Nederkalix kommun. I brevet berättar han om fattigvården i Överluleå.

Öfver-Luleå, den 9 mars 1867

Ärade Broder!

För vännligen skrifvelsen af den 3de dennes får jag tacka. De upplysningar, som Bror begärt har jag sökt meddela uti inneslutna sammandrag af kostnaderne för fattigvården härstädes år 1864, ty sista årets räkenskaper äro ännu icke afslutade d. v. s. för 1865. Att jag efter min ringa förmåga sökt verka för fattig vårdens ändrande, kan jag icke förneka, och verkligen nu kommit till det resultat att kostnaderne sammanlagte icke kunna anses öfverdrifna. Fattigstugan, der man inqvarterar hufvudsakligen sjuklingar och litet eller intet arbetsföre, är efter min tanke, en god inrättning förutsatt att man träffar en pålitlig hushållerska, derpå beror mycket; ty desse gamla Rabdaskor och Gubbar äro vanligen elaka och derföre svåra att hålla styr på. Vi hafva blott 4 disponibla rum i fattigstugan utom rummet der det bakas; det behövs väl större lokal för att inryma de mäst kostsamma hjonen

Vi? betala undantagsvis 30 lispund mjöl och 20 Rd pengar åt mäst fattighjon, som utaccorderas, för år räknad; men det är ett fåtal? som får så mycket. Då folkmängden här och i Neder Kalix är ungefärligen lika, så kan man lett se å hvilkendera af Socknarne, fattigvården kostar mera; men då bör man göra medelberäkningen åtminstone för 5 år.

Kan Bror af de meddelanden som jag i korthet här gjort ha någon nyttig ledning, så skall det alltid fegna mig mycket. emedan omtanken i och för ordnandet af fattig försörjning sätter nog göra åt sin man, dels derföre, att göromålet är mindre angenämt och alltid otacksamt och besvärligt.

Med sann Wänskap och Högaktning Vänner

N K Mannberg

Sammandrag af kostnaderne för fattig försörjningen i Öfver Luleå Socken för år 1864.

I fattig stugan, der endast sjukliga och orkeslösa gamla hjon underhållas (detta år 12 till 14 sådane) har åtgått 222 lispund?

2 ½ mark? mjöl å 1 Rdr 60 öre 355.40

Inköp av ved och andre förnödenheter under året.
Skjöterskans aflöning m. m. Contant 580.90 936.30

Utaccorderade värnlösa barn, Contant 265.29

Allmänna fattig försörjning utom fattig stugan
Contant 926.93

764 lispund? mjöl å 1 Rdr 60 öre Rdr 1.222.40 2.149.33

Summa ? Rmt 3.351.52

Uttaxering af fattig bidrag utgår:
mjöl å allmänna fyrktal utan undantag
personal afgift af jordbrukande:

å 25 öre per man

å 12 öre å qvinnor

Embets och tjänste män, som icke ega hemman samt
Torpäre och den öfriga lösa befolkningen som betala
mantals penningar

Dubbelt 50 öre per man och 25 öre för qvinnor

Anmärkes i öfrigt, att hjonens antal å fattig stugan är icke detsamma hvarje år, icke heller deras antal, som åtnjuta fattig underhåll på långt när lika alla år, hvadan kostnaderna blifva större och mindre i förhållande derefter.

Öfver Luleå den 9 mars 1867

N K Mannberg

Brevet översatt av Birger Nyström Kalix

Från bilens början

För mycket länge sedan läste jag i DET BÄSTA om vilka regler som infördes i Amerika i bilens barndom. Olika delstater kunde väl införa sina bestämmelser. En sådan var att bilen var så farlig att en man med röd flagga måste gå före bilen! Ett insiktsfullt uttalande var, att det var så krävande att köra bil att ingen kvinna någonsin kunde mähta med det.

Min far har för så där trettio år sedan upptecknat en visa från bilens barndom. Jag antar att det finns de som kan berätta något om den:

Kyrkvårdens automobilhistoria

Jo saka var den, att min käring börja bråka och ville burdus liksom herrskapsfolk åka.

Å vår gamla trilla var int nog schangtil, så ho skull prompt ha en antermobil!

Ja börja förstås strax protestera, men kärringa ha vant sej att själv få regera.

Så ja fick ge in, min gamla stofil, å gick bort å hyrde en antermobil.

Först fick ja en läxa där bort i butiken om skötsel av antermobil-mekanikern.

Och hyrkusken gav mej sitt leaste smil, när jag åkte bort i hans antermobil.

Nå löckligen kom ja te sist fram te gårla, där kärringa min sto i siden o pråla.

Ja stanna maskin, ho for in som ett il o skrek: Här ska åkas i antermobil!

Allt gårdsfolket stod kring oss å flina, å bocka sej för att vi blivit så fina.

Å prästmor ho satt där så morsk å trankil, som om ho alltjämt åkt i antermobil.

Så vred ja på krana o släppte på krafta, men olyckligtvis blanda ja skafta.

Maskin han tog skutt o for av som en pil, men baklänges gick han vår antermobil.

O bilen han kved o han hoppa o skaka, o ja vred på kranerna fram o tillbaka.

De raspa o gnall som plåt mot en fil, men ingenting stoppa vår antermobil.

Vi vrängde iväg ibland folke o fäna o körde rakt upp i hygget bland träna.

O där bland stubbera fast som en kil, där satt vår eländiga antermobil!

O kärringa blev liksom slagen av skräcken o hoppa från bilen på huvud i bäcken.

O vatten o skällsord flöt som ur en sil o landa på mej å min antermobil.

Sist lomma vi tebakars te stuga, härnäst lär nog Brunte o trilla få duga.

Ja tror int att kärringa mi blir så schangtil att åter ho frestar på antermobil.

S A Lagerfjärd

Dråp

Natten till i tisdags, blev arbetaren Nils Johan Sandberg i Heden överfallen och dödad, medelst ett knivhugg i hjärtat.

Vid polisförhöret har utrönts, att gärningsmannen är Nils Johan Broström som genast häktades och i väntan på rannsaking, placerades i närmaste cellfängelse.

Dråpet förövades i närheten av Sandbergs bostad i Heden.

Enligt vad som till Norrbottens Kuriren inberättats, hade Broström i starkt berusat tillstånd, att från Boden där han bevistat marknaden, i avsikt att "leva rövare i Heden".

Då han skulle passera en grind, och denna ej öppnades nog hastigt, började han en ordväxling härom med en annan person.

Den dödade Sandberg, som då frågade vad det gällde, varpå Broström utan vidare hoppade ned från åkdonet och stötte kniven i Sandbergs bröst, vilken dog på fläcken.

Boström, som är född 1848 6/3 och är torpare i Hedens by, lär vara känd för ett vilt och oregerligt levnadssätt.

Han har för flera år sedan straffats för annat brott.

NK 7 okt 1892

Brev från Boden den 27/10 1892 till N K

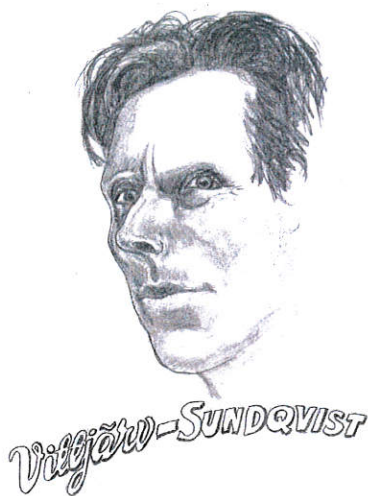
Idag har extrating hållits härstädes för rannsakning med häktade torparen N. J. Broström från Boden tilltalad för att hava mördad Nils Johan Sandberg i Heden. Broström nekade i sten.

Flera vittnen hördes därav en sett då Broström stack kniven i Sandberg.

Utslag avkunnas i morgon fredag kl 10 fm.

Telegram från Boden den 28/10 1892 till N K

Häktade för mord tilltalade torparen N. J. Broström vilken idag erkände att han nedstuckit N. J. Sandberg i Heden. Dömdes till 7 års straffarbete.

Vittjärv-Sundqvist

En kåserande artikel

Jag har ingen riktig koll på Norrbottens fotbolls-historia, men jag tror att *Stig Sundqvist* från Vittjärv är Norrbottens förste landslagsman i fotboll. I varje fall är han den som gjort den absolut snabbaste karriären och så vitt jag vet den ende som har en medalj från Fotbolls-VM.

När jag fick se en bild av *Stig Sundqvist* på omslaget till en gammal sporttidning, som hette REKORD-MAGASINET, blev jag förstås nyfiken. Bildtexten var *Vittjärv-Sundqvist och andra Norrlandsfynd*. *Stig* kallades sedan han flyttat söderöver *Vittjärv-Sundqvist* eller bara *Vittjärv*.

I mitten av 1950-talet och framåt var det nästan självklart att så gott som varje fotbollsspelare, som började spela med lag i södra Sverige, skulle ha ett smeknamn och kom man inte på något annat så blev det vanligen spelarens hemort med efternamnet som tillägg. Vad *Stig Sundqvist* kallades när han spelade fotboll med Vittjärvs IF vet jag däremot inte.

Under mina pojkår i Råneå fanns det två idrotts-tidningar som var särskilt viktiga för oss. Det var Rekord-Magasinet och All Sport, båda utgivna av Edvin Ahlqvist som också var boxningspromotor och matchade fram Ingemar Johansson. Särskilt viktig var Rekord-Magasinet med sina idrottsnoveller, ofta om fotboll, och andra berättelser som vi slukade. Det var om Per Stigman, en svensk Robin Hood, och noveller av Jack London och då och då kriminalnoveller. Allra viktigast var sista sidan, tidningens baksida. Där fanns helsidesbilderna på IDROTTSLAGEN. Alla allsvenska fotbollslag och bandy-lag och även andra lag, t.ex. boxningslandslaget. Men även bilder från lag under allsvenskan fanns med. De här lagbilderna var ständiga samlingsobjekt och hett eftertraktade. Tidningarna sparades i många hem men om något var bortklippt och förvarat på annat säkrare ställe (för småsyskon) så

var det LAGBILDEN. Därför saknar nästan alla Rekord-Magasinet som ibland går att köpa i antikvariat den bakre pärmen.

Det fanns egentligen bara en sak som kunde överglänsa Rekords lagbild. Det var att hamna på FÖRSTA SIDAN. Det gjorde *Stig Vittjärv Sundqvist*. I nummer 36 1950 skildras hans och några andra norrlänningars framgångar i en artikel, men framsidan är *Stigs*. De andra fotbollsspelarna är Gunnar Nordahl från Hörnefors utanför Umeå och hans bröder Bertil och Knut samt Erik "Diman" Lindkvist från Örnsköldsvik.

Stig var järnvägstjänsteman i Boden står det i Rekord-Magasinet. Alla svenska fotbollsspelare hade på den tiden vanliga yrken fastän en del kanske fick förmånen av sin arbetsgivare att korta ner arbetstiden och istället träna. Efter Sveriges OS-guld i London 1948 uppmärksammades den svenska fotbollen och spelarna blev intressanta för utländska klubbar. Gunnar Nordahl blev den förste svensk att skriva på ett proffskontrakt (med Milan) och hans anfallskompisar i landslaget Gunnar Gren och Nils Lidholm följde snart efter och bildade den välkända Gre-No-Li-trion i Milan. Tidigt blev även *Stig Sundqvist* proffs.

Stig Sundqvist var född i Boden och arbetade som reparatör åt SJ. Han var en mångsysslare inom idrotten. Det var inte bara fotboll utan även handboll och bandy och dessutom tävlade han i nordisk kombination (skidåkning och backhoppning). Men det var en korpmatch med ett SJ-lag som gjorde att hans otroligt snabba karriär inom fotbollen startade.

IFK Norrköping var ett av den tidens absoluta topplag i svensk fotboll. IFK hade också en legendarisk ledare som hette Nalle Halldén. Han såg Stig Sundqvist i korpmatchen och värvade honom omgående till Norrköping. Det skedde 1949 då Stig var 26 år, egentligen alldeles för gammal för att ta steget upp i eliten, ansåg många.

Kortfattat var *Stig Sundqvists* snabba fotbollskarriär så här:

Fram till 1949 spelade han med Vittjärv.

1949 "upptäcktes" han av Nalle Halldén i IFK Norrköping och flyttade till Östergötland.

Efter en B-lagsmatch och två A-lagsmatcher i allsvenskan för IFK Norrköping togs han ut som vänsterytter i A-landslaget.

1950 spelade han med i Sveriges lag som blev trea i VM i Brasilien. Stig gjorde tre mål under den turneringen och blev intressant för italienska klubbar.

1951 blev han proffs i ROMA, där han spelade i 4 år. En knäskada gjorde att han var tvungen att sluta. I VM-laget spelade *Stig Sundqvist* vänsterytter, högerytter var Nacka Skoglund.

Stig Sundqvist flyttade efter de fyra åren i Italien till Skellefteå, senare Sundsvall och 1968 till Jönköping. I varje fall på de båda platserna var han verksam som tränare och han spelade också aktivt.

Stig Sundqvist var född 19 juli 1922 och dog 3 augusti 2011, 89 år gammal.

Många årtionden har gått sedan början av 1950-talet. Vi inser förstås att spelet förändrats såväl taktiskt som tekniskt och blivit både snabbare och hårdare men att sportskribenternas syn på spelet och enskilda spelare förändrats minst lika mycket har vi kanske inte lagt märke till.

Det kan vara intressant att se hur fotboll kunde skildras i en idrottstidning år 1950. Det är också intressant att se hur en sportskribent från sydlig horisont såg på en spelare från Norrbotten.

Därför återger jag det Rekord-Magasinet skrev om Stig Sundqvist i augusti 1950. Artikeln börjar med en landskamp mot Ungern på Råsunda. Högerytter var Malte Mårtensson, Helsingborgs IF, kallad *Svarta Blixten*. Minst lika snabb vänsterytter var *Vittjärv-Sundqvist*.

I landskampen mot Ungern på Råsunda den 17 juni i fjol begav det sig så, att gamle landskampskampen Malte Mårtensson slog en härlig cross över till en herre på andra ytttern vid namn Stig Sundqvist från Vittjärv nästan direkt efter avspark. Det var första gången bemålde herre fick röra bollen i en landskamp, men det hindrade inte att den skottfarlige flyern från tundran skakade av sig alla representationskomplex, tog sikte på den ungerske keepern i motståndarburen och skickade iväg en av sina patentrökare i flykten, så att den svedde fingrarna på den reflexräddande magyaren.

Det var första gången det – sedan dess har unge hr Sundqvist hunnit med ett och annat inom loppet av drygt ett år. Han har – för att ta saker och ting i kronologisk ordning – avancerat från sin lingonserie (alla serier i norr är lingonserier, allsvenskt sett) genom Norrköpings B- och A-lag via Pressens lag upp i landslaget, där han skrapade ihop 11 representationsuppgifter, innan han blev bronsmedaljör i Rio och slutligen välbeställd yrkesman i fotbollssparkeriarbetarjobbet i Roma i Italien. Rena rama expresståget.

På slutet beskriver artikelförfattaren *Stig Sundqvists* fotbollsspel innan han värvades till IFK Norrköping: En snabb och frän och skottfarlig herre, som sköt så att det dånade i de lapska fjällmassiven i varje match.

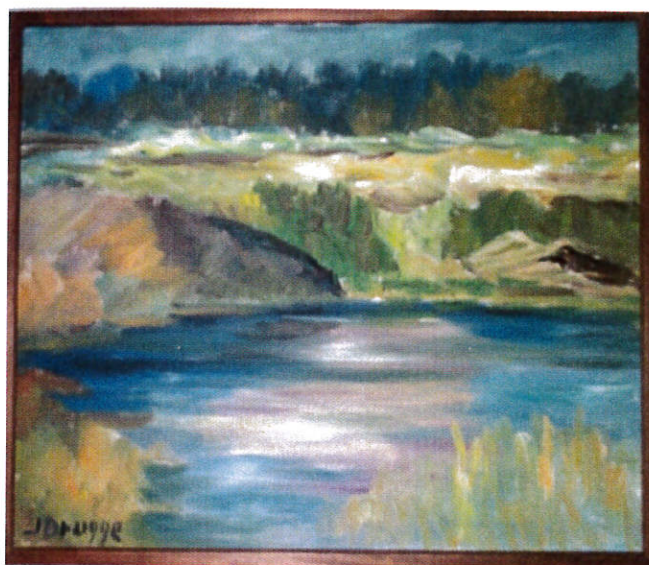
Texten i Rekord-Magasinet är skriven av signaturen B. Christophs och teckningen av Stig Sundqvist i färg på tidningens förstasida är gjord av signaturen Thord. Hur porträttlik teckningen är kan jag inte bedöma.

Jag hoppas att någon initierad bodensare kan ge en utförlig beskrivning av Bodens och Norrbottens förste landslagsman och Italienproffs i fotboll och publicera den i Boden-ANAN.

Då hoppas jag också få veta om *Tjärnbacken* är namnet på Vittjärvs fotbollsplan intill det vita klubbhuset. I så fall var det där jag fick vara med på ett av Idrottsförbundets läger för idrottande ungdomar. "Krigarn" Nyström från Piteå var ledare för fotbolls-deltagarna, Väinö Henriksson hade hand om orienterarna och K-G Nordström för friidrottarna. Lägerchef tror jag att Enar Olofsson var.

Sveriges Radio P4 Norrbotten har för inte så länge sedan gjort en fin reportageserie om Stig Sundqvist.

LEIF LARSSON, Luleå

Lotterivinst

Tavlan är målad av John Drugge, en produktiv själv-lärd målare. Han var bosatt i Norrbotten och försörjde sig som byggnadsmålare. Han målade hela livet tavlor, mest landskap, på fritiden och även efter sin pensionering. Det blev under alla år en ganska stor produktion, har sonen Bernt Drugge i Boden berättat.

Ovanstående tavla lottades ut på BÖFF-resan 2011 och den lycklige vinnaren var Sune Nordin. Han fick även med Johns antavla, som Ni medlemmar nu även får ta del av.

Vid Kultur- och fritidsnämnden i Bodens sammanträde 2007-09-04 under § 58, diariernr 62-07-865 rapporterades om konstinköp av tavlan "Stuga i skogslandskap" även den av John Drugge, till ett pris av 10 000 kronor. Besluts att med godkännande lägga rapporten till handlingarna.

Se John Drugges antavlan på nästa sida! —————>

John Holger Ragnar Drugge född 1914-10-17

John Holger Ragnar Drugge f.1914-10-17 Storånäs Råneå (BD) d.1992-03-15 Smedjegatan 1 E Boden (BD) Konstnär Boden (BD) g.1950	Lars Anton Drugge f.1875-07-15 Storåholm Råneå (BD) d.1961-11-20 Hedenstorp 3:6 Överluleå (BD) Arbetare, hemmansäga Överluleå (BD) —g.1896-08-16	Lars Gustaf Drugge f.1850-08-02 Storåholm, Råneå (BD) d.1940-08-06 Storåholm, Råneå (BD) Bondson Storåholm, Råneå (BD) —g.1875-06-03 Stina Kajsa Renström f.1853-12-17 Långvik, Råneå (BD) d.1944-11-06 Storåholm, Råneå (BD) Storåholm, Råneå (BD)	Johan Magnus Drugge f.1821-02-26 Törefors, Nederkalix (BD) d.1898-12-13 Storholm, Råneå (BD) —g.1847-11-20 Cajsa Lena Carlsdotter f.1824-01-04 Tjölmyrholm, Nederkalix (BD) d.1906-12-25 Storholm, Råneå (BD) Anders Johansson Renström f.1825-05-27 Bondersby sågverk, Nederk d.1885-10-09 Kråkhed, Råneå (BD) —g.1850-06-01 Stina Catharina Olofsdotter f.1827-09-26 Långvik, Råneå (BD) d.1916-05-08 Kråkhed, Råneå (BD)
Bernt Ingemar Drugge f.1954-11-14 Nederluleå (BD) d. Halmvägen 17 961 39 Boden	Märta Cajsa Brännmark f.1871-12-26 Lomträsk Överkalix (BD) d.1924-03-23 Ängesträsk Råneå (BD) Storåholm Råneå (BD)	Erik Abram Ersson-Brännmark f.1841-01-02 Grelsbys:7 Bränna, Överkalix (BD) d.1918-12-29 Allsån:2, Överkalix (BD) Inhyses Allsån:2, Överkalix (BD) —g.1866-10-08 Magdalena Olofsdotter f.1847-07-12 Allsån:2, Överkalix (BD) d.1907-07-09 Allsån:2, Överkalix (BD) Inhyses hustru Allsån:2, Överkalix (BD)	Eric Abram Hansson-Brännmark f.1810-07-21 Grelsbys:7 Bränna, Överkalix (BD) d.1875-01-13 Valsjärv, Överkalix (BD) —g.1835-02-22 Stina Ersdotter f.1812-04-23 Ansvar:1, Överkalix (BD) d.1849-05-11 Bränna, Överkalix (BD) Olof Olofsson f.1824-01-08 Alsjärv, Överkalix (BD) d.1887-02-17 Allsån:2, Överkalix (BD) —g.1845-10-13 Märta Olofsdotter f.1826-09-16 Heden, Överkalix (BD) d.1909-09-17 Allsån:2, Överkalix (BD)
Anna Greta Torneus f.1919-01-16 Luleå (BD) d.2005-11-12 Bastugatan 2 A Boden (BD) Boden (BD) g.1950	Nils August Torneus f.1891-07-13 Norrholm Piteå stad (BD) d.1973-05-14 Kallaxvägen 16 Luleå (BD) Vagnkarl Luleå (BD) —g.1918-08-25 Anna Teresia Granqvist f.1892-01-17 Östra kvarteret 44:51 B Söderhamn (X) d.1978-02-15 Skurholmsgatan 59 Örnäset (BD) Luleå (BD)	Frans Oscar Torneus f.1859-04-20 Piteå stad (BD) d.1930-07-15 Bergnäset, Nederluleå (BD) Målare Piteå stad (BD) —g.1887-08-25 Anna Lovisa Degermark f.1857-04-22 Kvarteret Svanen, Piteå stad (BD) d.1893-05-18 Piteå stad (BD) Piteå stad (BD) Hans Olofsson Granqvist f.1858-06-10 Andrarum (L) d.1937-07-07 Magasinsgatan 22, Luleå (BD) Artillerist, vagnputsare Luleå (BD) —g.1888-07-10 Johanna Cecilia Kling f.1868-11-22 Tjusta Dragontorp Kohagen, Skånel d.1936-09-10 Magasinsgatan 22, Luleå (BD) Luleå (BD)	Carl August Torneus f.1832-11-01 Piteå stad (BD) d.1910-03-06 Piteå stad (BD) —g.1855-05-20 Maria Elisabeth Antman f.1829-01-13 Sjulsmark, Piteå lfs (BD) d.1894-02-02 Piteå stad (BD) Nils Anton Degermark f.1815-12-11 Piteå stad (BD) d.1886-05-25 Piteå stad (BD) —g.1846-11-26 Fredrika Dorothea Dahlbäck f.1822 Piteå stad (BD) d.1908-12-31 Piteå stad (BD) Johan August Kling f.1844-07-25 Söderby, Närtuna (AB) d.1886-01-03 Rosenberg Ösby, Lunda (A) —g.1867-03-24 Johanna Kron f.1844-04-09 Ubby, Närtuna (AB) d.

Mamma

En 5-åring tankar av Birger Wennberg

Mamma, Mamma, Mamma är Du där?

Farmor sa det men jag ser Dig inte, jag ställer mig på pallen så kanske, ja där är Du ju...

Varför ligger Du i uthuset? Mamma jag saknar dig, ingen har kramat mig som Du brukade, jag saknar Ditt varma bröst och mjuka händer.

Mamma om jag sitter här uppe så ser vi varandra och kan prata.

Mamma Du säger inget men Du kanske är trött. Så fint Du ligger, rena fina lakan men är det inte lite trångt?

Du ser ut att ha det skönt med händerna knäppta på bröstet, och så håller du ju en blomma som har börjat vissna.

Mamma jag sover så dåligt när jag vet att Du skall sova här, och inte inne hos oss.

När Du kommer in ska jag berätta för Dig om vad jag gjort på dagen, precis som vi brukade göra på kvällarna.

Men Mamma, varför är Du så vit om kinderna och läpparna? Du brukar ju alltid vara så röd om kinderna och Dina varma röda läppar när Du pussar god natt.

Mamma på söndag ska vi gå till kyrkan och Du skall vara med har pappa sagt, det skall bli mycket folk då, vi skall sjunga och höra orgelmusik, jodå det har farmor sagt.

Mamma idag är det söndag och vi, men varför har dom lagt ett lock på Din säng. Mamma är Du där, Mamma? Nu kommer pappa och några farbröder, jag ställer mig här bakom, så ser dom mig inte. Jag viskar till Dig Mamma så hör dom mig inte.

Mamma dom bär ut Dig till en vagn där farbror Svens

häst är förspänd. Mamma vagnen är pyntad med enris och blommor det är vackert, men Mamma Du är ju också vacker, så det så.

Nu är vi framme vid kyrkan, klockorna ringer, det är säkert för Dig, Mamma.

Nu bär dom in Dig i kyrkan och här är en massa folk, men varför är vi svartklädda och Mamma, pappa gråter. Varför? Mamma nu gråter jag med.

Dom spelar så fin musik och sjunger så vackert.

Mamma här är så mycket blommor kring Din säng och prästen pratar så vackert, Mamma. Jag förstår inte vad han pratar om. Nu håller han sand i sängen, varför?

Mamma, nu bär dom så nu skall vi väl åka hem, men varför går dom förbi vagnen och fram till en djup grop och sänker ner Dig och Din säng, men pappa gör inget så det ska väl vara så.

Mamma var inte rädd jag kommer att vara hos dig så ofta jag kan smita hit och prata med Dig.

På kvällarna skall jag ha ljus med mig och ha det tänt så vi inte behöver vara i mörker, men Mamma pappa har sagt att dit Du farit är det alltid ljust.

Mamma nu har det gått en vecka och här är tomt, Mamma vi alla saknar Dig så mycket, vi ser Dig inte men Mamma jag känner att Du alltid går vid min sida, jag känner Din varma hand i min.

Mamma, pappa har sagt att en gång ska vi mötas igen, jag längtar till det.

Mamma nu gråter jag igen för jag saknar Dig så mycket!

Den lilla husläkaren på landet

Medel att hindra händernas uppsprickande.

Man tager en thesked full med vattenagtig myrrha-extrakt, som man kan få i hvarje apothek, upplöser den i en kopp hett vatten, i det man beständigt rör om den, och tvättar händerna med denna fugtighet flera gånger om dagen. Äro de genom detta medel fullkomligt helade, så inrifver man dem i synnerhet om aftonen, innan man går till sängs, såsom och om morgonen, sedan man tvättat sig, med följande salftva. Man smälte en 1/4 mark hvitt vax, och blande, sedan det är upplöst, 2 skedar Johannis-olja derunder. Brukar man detta medel, om dagen, så aftorke man sig mycket väl efter inrifvningen.

Medel att fördriva vårtor i ansigtet och på händerna.

Man upplöse ett unts galbanum*) uti ättika, och låte upplösningen dunsta ut, tills den blir så tjock som den bör vara; sedan lägge man dertill ½ unts skeppsbeck eller tjära och 2 drakmer drakeplåster (empl. diachylon simplex) och tillslut 1 skrupel pulfveriserad salmiak och berede deraf ett plåster. Innan man lägger detsamma på växterna, måste man froterra dem dugtigt med våt tvål eller såpa och sedan aftorka dem.

*) Ett slags mycket starkt luktande kåda eller gummi som utsvettas af en liten växt som finns i Syrien.

Nya medlemmar

Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna i föreningen

				medl.nr.
Annika Öhman	Strömsegatan 23 A	961 67 Boden	0921 - 509 66	894
Börge Sandelund	Strömsegatan 21 B	961 67 Boden	0921 - 657 17	895
Margareta Eriksson	Fagottvägen 24	961 46 Boden	0921 - 657 09	896
Anneli Moberg	Åkargränd 1	961 35 Boden	073 - 726 50 06	897
Annica Viklund	Prästgatan 6 A	961 77 Boden	070 - 361 14 91	898
Ann-Louise Nilsson	Lilla Nygatan 7	961 31 Boden	070 - 360 81 48	899

Adressändringar

Siv Nilsson	Edestrandsvägen 2	960 24 Harads		290
Gunvor Wennberg	Sadelmakaregatan 1 D	961 35 Boden	0921 - 167 17	634
Kerstin Olofsson	Bagaregränd 4 B	961 76 Boden	0921 - 145 31	669
Eivor Lind	Tegelbruksgatan 23, 9 tr	632 28 Eskilstuna	070 - 336 22 60	746

BÖFF

gratulerar dessa medlemmar
som fyllt jämna år under det
tredje kvartalet år 2012

Bengt Nyström	Gunnarshyn
Britta Granström	Gammelstad
Gunborg Balman	Gunnarshyn
Jonas Skär	Boden
Lars Sundling	Boden
Ralf Näshall	Boden
Siggn Hjellström	Boden
Sture Nilsson	Boden
Tanja Mikkola	Boden
Torbjörn Selberg	Gunnarshyn
Windsor Nilsson	Boden

TACK

Anita Sjöqvist	Boden
Bo Johansson	Boden

samt till de som gett bidrag i Internet/mikrokortspar-
bössan.

Jultradition

Julgranen blev allmän under 1800-talets slut och den julklappsutdelande **jultomten** först under 1900-talet. **Jultomten** är för övrigt en blandning av vår lilla gråklädda gårdstomte och den rödklädde St. Nikolaus. Tidigare hade framför allt **julbocken**, som stod för mycket julhyss i forna tiders bondesverige, varit anlitad om man hade någon julklappsutdelare överhuvudtaget. 1900-talet har gett oss både **adventsljus**, **adventskalender**, **adventsstjärnor** och **adventsstakar**, också de med tyskt påbrå medan **Kalle Anka** kommer från det stora invandrarlandet USA. **Kalkonen** och **misteln** har anglosaxiska anor.

(Källa: Nordiska museet)

God Jul och Gott Nytt År
önskar redaktören och styrelsen

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning
retur med den nya adressen till:

Boden Överluleå
ForskarFörening
Boden-ANAN
Idrottsgatan 2 D
961 64 Boden

B Föreningsbrev

Fler julklassstips!

Bodens kommun, födda och vigda
1831-1940, döda 1831-1940
Edefors födda, vigda och döda
Gunnarsbyn födda, vigda och döda
300:-/medlem 400:-/icke medlem

Råneå, födda, vigda och döda
1693 - 1900

270:-

Nederluleå, födda 1696 - 1860,
vigda 1706 - 1860 och
döda 1706 - 1900
175:-

Mantalslängd Luleå stad och socken
1642 - 1705
Luleå sockens jordebok 1632 - 1699
150:-

Älvsborgs lösen 1571
för Luleå socken
150:-

Fotodokumentation av Bodens
byar 6 juni 2000
3 049 bilder
350:-

BÖFF:s fotocollage från 1992 - 2011

100:-

Människor under Selets bruk
ca 3 000 personer

150:-